

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/79703,Brat-u-Maczka-siostra-nauczycielka-tajnych-kompletow.html>

Ułani polscy

ARTYKUŁ

Brat u Maczka, siostra nauczycielka tajnych kompletów

Autor: PIOTR CHMIELOWIEC 13.03.2021

Historia zna wiele przykładów zawiłych losów Polaków podczas II wojny światowej, którzy byli nawet zmuszeni do stawania przeciwko sobie po przeciwnych stronach frontu.

Z drugiej strony różne były losy członków ich rodzin. Wśród tych ostatnich znajduje się rodzeństwo Kazimierza

i Franciszki Dudzińskich urodzonych we wsi Dobieszowice w Zagłębiu Dąbrowskim, gdzie kilka kilometrów dalej stał słup graniczny i znajdowały się budki strażnicze trzech zaborców.

Kazimierz

Urodził się 5 czerwca 1911 r. w Dobieszowicach. Po ukończeniu gimnazjum odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii Centrum Wyszkozenia Kawalerii w Grudziądzu. Ukończył w niej szósty kurs odbywający się w latach 1931-1932, został sklasyfikowany na 14. miejscu. Otrzymał wówczas skierowanie na praktykę do 3. pułku ułanów Śląskich w Tarnowskich Górach. Po odbyciu kilkakrotnych ćwiczeń wojskowych został awansowany do stopnia podporucznika rezerwy w korpusie oficerów kawalerii ze starszeństwem z 1 stycznia 1935 r. Równocześnie studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Studia na tym wydziale, w przeciwieństwie do pozostałych, miały charakter ogólnokształcący. Jego absolwenci mogli później podjąć pracę w szkołach średnich, chociaż nie było to obowiązkiem. Po obronie pracy doktorskiej z historii pracował jako nauczyciel historii w Zakopanem.

Szkoła Podstawowa w Albigowej

W sierpniu 1939 r. został zmobilizowany do jednego ze szwadronów liniowych Ośrodka Zapasowego Podolskiej Brygady Kawalerii w Stanisławowie. W skład Ośrodków Zapasowych wchodziły nadwyżki mobilizacyjne poszczególnych pułków, a ich zadaniem miało być uzupełnianie składów pułków macierzystych. Po nadejściu informacji o agresji sowieckiej 17 września nastąpiła ewakuacja Ośrodka w kierunku granicy węgierskiej. 22 września został internowany w obozie na Węgrzech. Po pięciu miesiącach udało mu się przedostać do Francji, gdzie 19 marca 1940 r. został żołnierzem powstającej Armii Polskiej. Po kampanii francuskiej ewakuował się na Wyspy Brytyjskie, gdzie wszedł w skład 1. oddziału rozpoznawczego, który został utworzony jeszcze we Francji z byłych żołnierzy 9. pułku ułanów. Był to jedyny zwarty oddział 3. Dywizji Piechoty, któremu udało się przybyć do Anglii. W lipcu 1940 r. dywizja została przemianowana na 1. Brygadę Strzelców. Został awansowany do stopnia porucznika. W kwietniu 1943 r. znalazł się w grupie żołnierzy, która została przekazana na uzupełnienie stanów 1. Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Znalazł się w 3. szwadronie

1. pułku rozpoznawczego, który stanowił oddział rozpoznania dywizji. Składał się z dowództwa, szwadronu dowodzenia oraz czterech szwadronów samochodów pancernych Humber Mk II i Mk IV. W związku z reorganizacją dywizji w październiku 1943 r. pułk został rozformowany, a jego zadania przejął 10. pułk strzelców konnych. W oparciu o dotychczasowy pułk utworzono batalion broni wspierających 3. Brygadę Strzelców. Na jej wyposażeniu znajdowały się między innymi dysponujące czteroosobową załogą transportery opancerzone Universal Carrier (MMG Carrier), uzbrojone w ciężki karabin maszynowy Vickers kal. 7,7 mm.

Podczas inwazji we Francji i walkach w północno-zachodniej Europie był zastępcą dowódcy samodzielnego szwadronu ciężkich karabinów maszynowych 3. Brygady Strzelców, który został sformowany w miejsce batalionu wsparcia w marcu 1944 r. 7 września 1944 r. został awansowany do stopnia rotmistrza.

W 1947 r. 1. Dywizja Pancerna znalazła się na terytorium Wielkiej Brytanii. Kazimierz, który od 9 lipca 1947 r. znajdował się w Polskim Korpusie Przysposobienia i Rozmieszczenia, został zwolniony ze służby wojskowej 8 grudnia 1948 r. Mieszkał w Glasgow, gdzie po nostryfikacji dyplomu uniwersyteckiego pracował jako nauczyciel. Zmarł 3 maja 1966 r. w Chryston (Szkocja). Odznaczony KW (1944), Medalem Wojska nadanym dwukrotnie (1946), brytyjskimi: 1939-45 Star, France and Germany Star, Defence Medal.

Franciszka

Urodziła się 12 lutego 1909 r. w Dobieszowicach. Po ukończeniu sześciu klas szkoły powszechnej była uczennicą Preparandy Nauczycielskiej w Suchedniowie. Dwuletni kurs przygotowujący do pracy nauczycielskiej ukończyła w ciągu jednego roku. Następnie uczyła się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Żeńskim w Radomiu. W 1929 r. jako jedyna abiturientka została zwolniona z ustnego egzaminu dojrzałości i mogła starać się o otrzymanie etatu nauczycielskiego. Z powodu kryzysu ekonomicznego i związanych z tym trudności ze znalezieniem pracy w wyuczonym zawodzie czekała na otrzymanie etatu w szkole siedem lat. W tym czasie pracowała przez rok czasu w szkole powszechnej w Albigowej, powiat łąncucki, następnie w Iłży. Z

Na spacerze z kolegami nauczycielami w Ludwipolu

braku pracy w szkole pomagała bratu Stanisławowi, który był wikariuszem w Janowcu nad Wisłą. Pracowała w kancelarii, udzielała także lekcji religii, na którą otrzymała zgodę kurii. W wolnym czasie dużo czytała, pisała także przyczynki historyczne o Janowcu i zamku janowieckim. Angażowała się również w pracę na rzecz podniesienia poziomu kulturalnego miejscowości, organizując amatorski teatr. W roku szkolnym 1932/1933 uczyła w Warszawie w Prywatnym Gimnazjum Męskim Stefana Żuchowskiego. W 1936 r. otrzymała etat w szkole powszechnej w Ludwipolu, powiat kostopolski.

Efektom zainteresowania Franciszki historią terenów gminy Ludwipol i zamku w Hubkowie były również prace historyczno-obyczajowe. W 1939 r. poślubiła Stanisława Reizera, pochodzącego z Albigowej. Czas wojny spędziła w rodzinnej miejscowości męża. Uczyła języka polskiego w szkolnictwie oficjalnym, jak również na kompletach tajnego nauczania. Po wojnie była nauczycielką w Szkole Podstawowej nr 1 w Łańcucie, w latach 1958-1966 r. w Szkole Podstawowej nr 3 w Rzeszowie. Po wojnie ukończyła Studium Nauczycielskie w Krakowie. Jest autorką wspomnień z okresu II wojny światowej, jak również szerszych zatytułowanych *Szkoły mojego życia. Wspomnienia nauczycielki*.

COFNIJ SIĘ